

ÓÊÀΘÁÉÓ

γύρω απο τη φρίκη του
εγκλεισμού και την κοινωνική
ομηρία

EDITORIAL

“Το σπάσιμο των δεσμών με τα καθιερωμένα ή καλύτερα η συντριβή των καθιερωμένων μπορεί να πάρει γενικό χαρακτήρα. Δεν είναι μια νέα επανάσταση που σιμώνει, αλλά κάποιο έγκλημα ισχυρό, περήφανο, χωρίς σεβασμό, χωρίς ντροπή, χωρίς συνείδηση. Δεν φουσκώνει σαν καταιγίδα και δεν βλέπεις ότι ο ουρανός, φορτωμένος θλιβερά προαισθήματα, σκοτεινιάζει και σωπαίνει;”

Μαξ Στίρνερ

Τι θα μπορούσε άραγε να σημαίνει σήμερα το σπάσιμο των δεσμών σε μια συνθήκη καθολικής αιχμαλωσίας; Ποια διάκενα θα μπορούσε να ανοίξει κάποιος μακριά από τις κοινωνικές νόρμες που διαιώνίζουν και παράγουν σήψη και ματαιότητα; Τι συμβαίνει όταν κάποιος επιλέξει να κινηθεί έξω από τους καθεστωτικούς κανόνες της νομιμότητας και των συμπεριφορών;

Ποιος ορίζει τι είναι έγκλημα, ποιος τιμωρεί και τί επιδιώκει με την τιμωρία; Ποια είναι η σχέση της δικαστικής εξουσίας με αυτό που ονομάζεται σωφρονισμός;

Η συντριβή λοιπόν των καθιερωμένων μπορεί να πάρει γενικό χαρακτήρα. Έτσι στήθηκε μια ολόκληρη βιομηχανία επιτήρησης, έλεγχου, πειθαρχίας και εγκλεισμού.

Μια βιομηχανία που κρατά για τον εαυτό της το προνομιακό πεδίο της νομικής παρανομίας, δημιουργώντας με κάθε νέο νόμο και μια κατηγορία παρανόμων. Ο νόμος και η εφαρμογή του εξυπηρετούν φυσικά τα συμφέροντα μιας ορισμένης τάξης. Η δικαιοσύνη είναι ταξική γιατί ολόκληρη η διαχείριση των ανομιών, μέσω του ποινικού συστήματος, αποτελεί μέρος κομβικό των μηχανισμών της κυριαρχίας.

Το κράτος κρατάει το μονοπώλιο της βίας, του εγκλήματος, γι' αυτό και κάθε παρανομία που δεν μπορεί να ελέγξει την εξοβελίζει και την ποινικοποιεί. Το ζητούμενο δεν είναι η εξάλειψη των ανομιών αλλά η <οικονομία> τους, οι σωστές δόσεις που θα γρασάρουν την αλυσίδα της καταπίεσης.

Έτσι κάπως έγινε και το πέρασμα από τον παραβάτη του νόμου στον εγκληματία για να ενταθεί ο κοινωνικός έλεγχος. Στο πρόσωπο του εγκληματία σκιαγραφείται ο εχθρός του συνόλου, ο παραβάτης του κοινωνικού συμβολαίου. Είναι η φιγούρα εκείνη που δεν τέλεσε μια αξιόποινη πράξη αλλά έζησε μια αξιόποινη ζωή. Είναι εκείνη η φιγούρα που από τη στιγμή που δεν ενσωματώνεται πρέπει να απομονωθεί. Τα αίτια, για τους ψυχιάτρους και τους δεσμοφύλακες, αναζητούνται σε μια ατομική παθογένεια, σε μια ροπή προς το έγκλημα, αποκομμένα από το πεδίο των καθημερινών καταναγκασμών που γεννούν ανέχεια και αδιέξοδα.

Η κολαστική εξουσία επιβάλλεται στον κάθε κρατούμενο όχι μόνο στερώνοντας του την ελευθερία αλλά με έναν μηχανισμό καθολικής πειθάρχησης.

... Ο μηχανισμός των φυλακών πρέπει να προστρέξει σε τρία μεγάλα σχήματα: το πολιτικό-ηθικό σχήμα της ατομικής απομόνωσης και της ιεραρχίας, το οικονομικό πρότυπο της ισχύος που επιβάλλει την αναγκαστική εργασία και το τεχνικό-ιατρικό σχήμα της ίασης και της ομαλοποίησης. Τεχνικές πειθαρχικού τύπου. Το κελί, το εργοστάσιο, το νοσοκομείο. Και αυτό το πειθαρχικό συμπλήρωμα σε σχέση με το νομικό είναι εκείνο που, συνοπτικά, μπορούμε να αποκαλέσουμε <σωφρονιστικό σύστημα>...

Μισέλ Φουκώ

Κάθε φυλακή αποτελεί ταφόπλακα στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Τίποτα δεν έχει χαριστεί στους φυλακισμένους, παρ' όλο το δημοκρατικό προσωπείο με το οποίο υπογράφονται οι μεταρρυθμίσεις για τον εξανθρωπισμό των φυλάκων.

Η αποσυμφόρηση, η αποκέντρωση, οι ανθρώπινες συνθήκες κράτησης και τόσα αλλά, είναι τα γλωσσικά τεχνάσματα για μια πιο ορθολογική εργαλειοποίηση των φυλακισμένων, για μια πιο μοριακή καθυπόταξη του ατόμου.

Τίποτα δεν είναι πιο εγκληματικό από αυτό το σύστημα.

Η αλληλεγγύη στους αγώνες των φυλακισμένων δεν απορρέει από έναν στείο φιλανθρωπικό λόγο που κι αυτός αποτελεί ένα ακόμη δεκανίκι, μια βαλβίδα αποσυμπιέσης των εντάσεων.

Η αλληλεγγύη στον αγώνα των φυλακισμένων έχει κίνητρα συνολικά για την κατάργηση όλου του πλέγματος ομηρίας των ζώων μας.

Η αλληλεγγύη διαρρηγγύει την αποξένωση και τον απομονωτισμό ανοίγοντας διόδους επικοινωνίας και δράσης ενάντια στο κράτος και τις συμμορίες του.

Η αλληλεγγύη μετατρέπεται σε όπλο στα χέρια των εξεγερμένων εντός και εκτός των τειχών.

Δεν είναι λοιπόν μια νέα επανάσταση που σιμώνει αλλά ένα έγκλημα ισχυρό που αρχίζει να μετράει αντίστροφα την σύνδεσή του με τον κόσμο της παραίτησης και της φυγής.

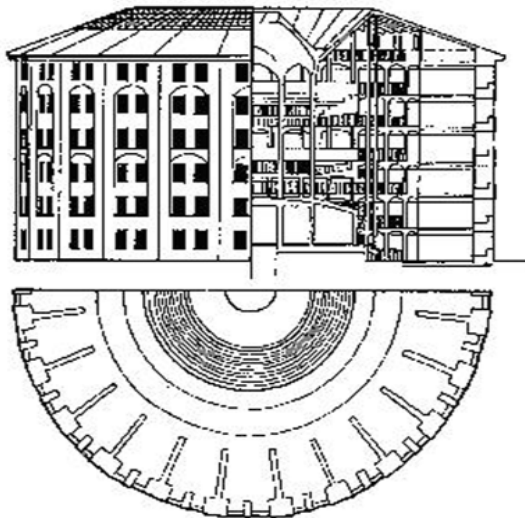
Ένα έγκλημα χωρίς σεβασμό που λερώνει καθαρές συνειδήσεις και ασφαλείς ζωές.

Ένα έγκλημα περήφανο που στερεώνει την υπόθεση του στο τίποτα και αυτο είναι η πιο γενναϊόδωρη προσφορά στον κόσμο του τίποτα.

Ένα έγκλημα χωρίς ντροπή που ασφυκτιά μέσα στον ευτυχημένο όχλο των μαζικών ψευδαισθήσεων.

Ένα γενικευμένο έγκλημα που γίνεται ανταρσία. Ανταρσία που υπερασπίζεται την ενοχή της, το πάθος για ελευθερία.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

Ο ΠΑΝΟΠΤΙΣΜΟΣ

Με τη γέννηση της φυλακής αναπτύσσεται μια ολόκληρη προβληματική: η προβληματική μιας αρχιτεκτονικής που σκοπός της θα είναι να είναι ορατοί όσοι μένουν εκεί. Γενικότερα μιας αρχιτεκτονικής που θα συντελέσει στη μεταμόρφωση των ατόμων: επιδρώντας σ' αυτούς που στεγάζει, ελέγχοντας τη συμπεριφορά τους, μεταφέροντας ως αυτούς τις κινήσεις της εξουσίας, επιτρέποντας τη γνώση της προσωπικότητάς τους, αναμορφώνοντας τους. Οι πέτρες μπορούν να κάνουν το άτομο πειθήνιο.

Πρέπει ο κρατούμενος μόνιμα να παρακολουθείται. Πρέπει να καταγράφονται και να ταξινομούνται όλες οι διαπιστώσεις που τον αφορούν. Οι πανοπτικές διαδικασίες, σαν μορφή άσκησης της εξουσίας διαδόθηκαν ευρύτατα και έγιναν γύρω στα 1830-40 το αρχιτεκτονικό πρόγραμμα των περισσότερων σχεδίων φυλακής. Ήταν ο πιο άμεσος τρόπος για την προσαρμογή της αρχιτεκτονικής στην άσκηση της εξουσίας. Για την αντικατάσταση της δύναμης και του βίαιου καταναγκασμού από την ήπια αποτελεσματικότητα

μιας αμείωτης παρατήρησης. Συνοπτικά, να κατασκευαστεί μια φυλακή-μηχανή με κελιά που θα προσφέρονταν στην ορατότητα, όπου ο κρατούμενος θα παγιδευόταν και με ένα κεντρικό σημείο μια μόνιμη παρακολούθηση θα μπορούσε να ελέγχει και τους φυλακισμένους και το προσωπικό.

Στόχος του πανοπτικού είναι να κάνει την εξουσία ορατή και ανεξέλεγκτη:

Ο κρατούμενος θα έχει αδιάκοπα στα μάτια του την επιβλητική σιλουέτα του κεντρικού πύργου από όπου τον κατασκοπεύουν. Δεν πρέπει ποτέ να ξέρει αν πραγματικά τον κατασκοπεύουν. Πρέπει όμως να είναι βέβαιος ότι είναι δυνατόν να παρακολουθείται την κάθε στιγμή.

Η τοποθέτηση υπό επιτήρηση είναι η φυσική προέκταση μιας δικαιοσύνης που βασίζεται στην πειθαρχία. Το γεγονός ότι η φυλακή με τα κελιά της, την υποχρεωτική εργασία, τα όργανα επιτήρησης και καταγραφής, με τους δεξιότεχνες της σε ζητήματα εφαρμογής κανονισμών, έγινε το σύγχρονο όργανο του ποινικού συστήματος δεν πρέπει να εκπλήσσει.

Το πανοπτικόν είναι πολυσήμαντο στις εφαρμογές του: για να σωφρονίζει τους φυλακισμένους, αλλά και να περιθάλπει τους αρρώστους, να διδάσκει τους μαθητές, να φυλάγει τους τρελούς, να επιτηρεί τους εργάτες.

Έτσι η φυλακή μοιάζει με τα εργοστάσια, με τα σχολεία, τους στρατώνες, με τα νοσοκομεία- που όλα τους μοιάζουν με φυλακές.

Γενικότερα μπορούμε να μιλάμε για διαμόρφωση μιας πειθαρχικής κοινωνίας.

Πάνω στην ίδια λογική, αυτή του πανοπτισμού, βασίζεται η λειτουργία των καμερών. Δημιουργείται μια κοινωνία-φυλακή με πολίτες-κρατούμενους, που ζουν και κινούνται κάτω από την διαρκή επίβλεψη του κράτους-δεσμοφύλακα.

Οι μορφές με τις οποίες εμφανίζεται η εξουσία μέσα στις φυλακές βρίσκουν

το αντίστοιχό τους στη ζωή έξω από αυτές.

Στεκόμαστε αλληλέγγυοι -όντας κοινωνικοί κρατούμενοι-, με όσους είναι κρατούμενοι με τη στενότερη έννοια του όρου.

Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

Η γέννηση της φυλακής αποτελεί κατάληξη μεταρρυθμίσεων που λειτουργούν ως σταδιακή μετάβαση από το βασανιστήριο σε μια σειρά ολοένα και πιο συγκαλυμμένων τιμωριών, με μεγαλύτερη όμως αποτελεσματικότητα και οικονομία.

Στόχος είναι όχι ελαφρότερη ποινή, αλλά ορθότερη ποινή, με μειωμένη ίσως αυστηρότητα, αλλά με περισσότερη καθολικότητα και βαθύτερη εισχώρηση στο κοινωνικό σώμα. Στόχος είναι η ποινή που θα εξυπηρετεί καλύτερα την εξουσία, θα προσαρμόζεται στις αλλαγές των κοινωνικών συνθηκών και των συστημάτων παραγωγής. Το πέρασμα από το ικρίωμα, στην κολαστική σκηνή όπου η παράσταση της τιμωρίας εκτίθεται μόνιμα στη θέα του κοινωνικού σώματος, μέχρι την τεράστια περιφραγμένη και ιεραρχημένη αρχιτεκτονική της φυλακής, δεν είναι το αποτέλεσμα μιας καινούργιας ευαισθησίας, αλλά μιας σειράς σκοπιμοτήτων.

Μέσω της μετάβασης από το βασανιστήριο σε μια διαβάθμιση στέρξης δικαιωμάτων η δικαιοσύνη δεν επωμίζεται πια δημόσια το ποσοστό της βιαιότητας που συνδέεται με την άσκηση της, αποστασιοποιείται από την εκτέλεση της ποινής αναθέτοντάς τη σε κάποιο διοικητικό μηχανισμό και παράλληλα περνά το μήνυμα ότι προσπαθεί να σωφρονίσει, να επανορθώσει, να «θεραπεύσει». Μια τεχνική της βελτίωσης απαλλάσσει τους δικαστές από το αισχρό επάγγελμα της επιβολής τιμωρίας.

Παράλληλα εξυπηρετείται η ανάγκη εδραίωσης μιας καλύτερης κατανομής του δικαίου που μέχρι τότε ήταν άνισα διαμοιρασμένο ανάμεσα σε αντικρουόμενες δικαιοδοσίες (μονάρχης, διοικητικά δικαστήρια και εφετεία, εκπρόσωποι του βασιλιά, εισαγγελική αρχή). Στόχος είναι να το διαμοιράσει σε ομοιογενή κυκλώματα ικανά να δρουν παντού και συνεχώς και ως τα βαθύτατα στρώματα του κοινωνικού σώματος.

Συμπληρωματικά, η μεταρρύθμιση είναι αποτέλεσμα μιας διαφορετικής πολιτικής απέναντι στις παρανομίες. Στο προεπαναστατικό καθεστώς τα διάφορα κοινωνικά στρώματα είχαν το καθένα τους ένα ορισμένο περιθώριο ανεκτής παρανομίας. Οι παραβάσεις του νόμου αποτελούσαν μέρος της πολιτικής και οικονομικής ζωής της κοινωνίας και μάλιστα η αστική τάξη είχε ανάγκη από τις μετατροπές που επέφεραν: χάρη σ' αυτές εδραιώνεται ένα μέρος της οικονομικής ανάπτυξης. Από τον 18ο αιώνα όμως, με τις καινούργιες μορφές συσσώρευσης του κεφαλαίου, των παραγωγικών σχέσεων και της νομικής ρύθμισης της ιδιοκτησίας, χρειάζεται συστηματική,

ένοπλη και αδιάλλακτη σκληρότητα ενάντια στην παρανομία. Το φαινόμενο αυτό γίνεται πολύ πιο αισθητό εκεί όπου η οικονομική ανάπτυξη είναι περισσότερο εντατική.

Συνεπώς πρέπει οι παραβάσεις να προσδιορίζονται με ακρίβεια και αναγκαστικά να τιμωρούνται.

Σ' αυτά τα πλαίσια η περιουσιακή παρανομία διαχωρίζεται από την παρανομία των δικαιωμάτων. Πρόκειται για διαχωρισμό που φανερώνει την ταξική αντίθεση, αφού από τη μία η παρανομία η πιο προσιτή στις λαϊκές τάξεις είναι η περιουσιακή παρανομία-βίαιη μεταβίβαση της ιδιοκτησίας – και από την άλλη, η αστική τάξη εξασφαλίζει για τον εαυτό της την παρανομία των δικαιωμάτων: τη δυνατότητα να παρακάμπτει τους δικούς της νόμους, να κατοχυρώνει ένα μεγάλο τμήμα της οικονομικής κυκλοφορίας με τεχνάσματα που ανήκουν στα περιθώρια της νομοθεσίας.

Και την ίδια στιγμή που πραγματοποιείται αυτός ο διαχωρισμός, αναφαίνεται η ανάγκη μιας σταθερής αστυνόμευσης που αναφέρεται ιδιαίτερα στην περιουσιακή παρανομία.

Έτσι η ποινή από εκδίκηση του κράτους γίνεται άμυνα της κοινωνίας, αφού ο εγκληματίας στιγματίζεται σαν κοινός εχθρός που όλοι έχουν συμφέρον να τον καταδιώξουν.

Σημειώνεται επιστροφή μιας τρομαχτικής υπερεξουσίας και διαχωρισμός, ταξινόμηση των ανθρώπων σε παράνομους και νομοταγείς.

Με τη μεταρρύθμιση λοιπόν σημειώνεται μετατόπιση του μηχανισμού του παραδειγματισμού: η υποταγή των σωμάτων με τον έλεγχο των ιδεών είναι πολύ πιο αποτελεσματική από την τελετουργική ανατομία των βασανιστηρίων.

‘Ένας ηλίθιος τύραννος μπορεί να καθυποτάξει τους σκλάβους δένοντας τους με σιδερένιες αλυσίδες. Αλλά ένας αληθινός πολιτικός άντρας τους δένει πολύ πιο σίγουρα με την αλυσίδα των δικών τους ιδεών. Η απόγνωση και ο χρόνος φθείρουν ίσως τα σιδερένια και τα ασάλινα δεσμά, μα είναι ανίκανοι να επηρεάσουν το συνειρμό των ιδεών. Αντίθετα τον ενισχύουν ακόμα περισσότερο και πάνω στους απαλούς ιστούς του εγκεφάλου θεμελιώνονται οι πιο ισχυρές αυτοκρατορίες.’

Οι αλλαγές των κολαστικών συστημάτων θα πρέπει να εξετασθούν και υπό το πρίσμα των αλλαγών στα συστήματα παραγωγής, καθώς η συσχέτιση που υπάρχει εδώ είναι έκδηλη.

Στην οικονομία της δουλείας ρόλος των κολαστικών μηχανισμών ήταν να προσκομίζουν ένα συμπλήρωμα από εργατικά χέρια και να διαμορφώνουν μια «αστική» δουλεία παράλληλη με εκείνη που εξασφαλίζεται από τους πολέμους. Στη φεουδαρχία και σε μια εποχή όπου ελάχιστη είναι η νομισματική και παραγωγική ανάπτυξη, έχουμε μια απότομη αύξηση των σωματικών τιμωριών. Η φυλακή, το αναμορφωτήριο, η καταναγκαστική εργασία, το ποινικό δικαστήριο εμφανίζονται με την εξέλιξη της εμπορικής οικονομίας.

Καθώς το βιομηχανικό σύστημα απαιτεί μια ελεύθερη εργατική αγορά, το ποσοστό της αναγκαστικής εργασίας μειώνεται και τη θέση της παίρνει η κάθειρξη με αναμορφωτικό σκοπό.

Η πολιτική αυτή επένδυση του σώματος συνδέεται με την οικονομική του χρησιμοποίηση. Κατά μεγάλο μέρος, σαν δύναμη παραγωγής, το σώμα περιβάλλεται με σχέσεις εξουσίας και κυριαρχίας, αφού μετατρέπεται σε χρήσιμη δύναμη μόνο αν είναι καθυποταγμένο.

Αντιδράσεις

Η φυλακή, από την εποχή που αποτελούσε εξειδικευμένη τιμωρία ορισμένων μόνο αδικημάτων που επιβουλεύονται την ελευθερία των ατόμων (απαγωγή) ή εκείνων που προκύπτουν από την κατάχρηση της ελευθερίας, επικρίνεται από πολλούς μεταρρυθμιστές ως περιττή για την κοινωνία, και μάλιστα επιζήμια: είναι πολυδάπανη, κρατά τους κατάδικους σε απραξία και πολλαπλασιάζει τις κακές έξεις τους, η έκτιση μιας τέτοιας ποινής δύσκολα ελέγχεται και υπάρχει ο κίνδυνος οι φυλακισμένοι να εκτίθενται στην αυθαιρέσια των φυλάκων τους. Ότι η φυλάκιση θα μπορούσε, όπως σήμερα, να καλύψει ολόκληρο τον χώρο της τιμωρίας ανάμεσα στη θανάτωση και τις ελαφριές ποινές, είναι μια ιδέα που οι μεταρρυθμιστές δεν ήταν δυνατό να συλλάβουν την εποχή εκείνη.

Το εμπόδιο που έπρεπε να ξεπεραστεί σχετικά με τη φυλακή είναι ότι στη Γαλλία τουλάχιστον ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τη βασιλική αυθαιρέσια και προορισμένη κυρίως για φιλόσοφους. Η ανθρωπότητα ολόκληρη επαναστατεί ενάντια στη φρικτή αυτή ιδέα, ότι δηλαδή δεν αποτελεί τιμωρία το να στερεί κανείς ένα πολίτη από το πολυτιμότερο αγαθό, να τον βυθίζει στον ίδιο τον χώρο του εγκλήματος, να τον χωρίζει από ό,τι αγαπά και ίσως ακόμα να τον σπρώχνει στην καταστροφή και όχι μονάχα να αφαιρεί από αυτόν, αλλά και από όλη την οικογένεια του κάθε μέσο επιβίωσης.

Ήπιστεύουμε πως όλα τα κρατητήρια πρέπει να κατεδαφιστούν αναφέρει ο Briey και πραγματικά το διάταγμα της 13 Μαρτίου 1790 ορίζει ότι πρέπει να ελευθερωθούν όλοι όσοι κρατούνται με βασιλική προσταγή ή με διαταγή οργάνων της εκτελεστικής εξουσίας στους πύργους, στα θρησκευτικά ιδρύματα, στα κρατητήρια, στα αστυνομικά τμήματα ή σε οποιαδήποτε άλλη φυλακή.

Πως όμως μπόρεσε, παρά τις αντιδράσεις, η κράτηση να γίνει μια από τις πιο γενικές μορφές νόμιμης τιμωρίας?

Η εξήγηση που δίνεται είναι ότι σχηματίστηκαν πρότυπα φυλακής που επέτρεπαν να ξεπεραστούν οι αντιδράσεις συνδέοντας την παιδαγωγική και πνευματική μεταμόρφωση των ατόμων με σωφρονιστικές τεχνικές. Με την υποχρεωτική εργασία, αλλά και την ατομική αμοιβή των φυλακισμένων για να εξασφαλισθεί η ηθική και οικονομική τους επανένταξη στον κόσμο της οικονομίας και με την απομόνωση ως μέσο για την ανασύσταση της θρησκευτικής τους συνείδησης.

Στην ουσία η χρησιμότητα της ποινικής εργασίας δεν είναι το κέρδος, ούτε η διαμόρφωση μιας χρήσιμης επιδεξιότητας, αλλά η σύσταση μιας σχέσης εξουσίας, ενός σχήματος ατομικής υποταγής και προσαρμογής σε ένα σύστημα παραγωγής. Όσο για την απομόνωση, αποτελεί τον βασικό όρο της απόλυτης υποταγής. Είναι η ιδιαίτερη συνομιλία ανάμεσα στον κρατούμενο και την εξουσία που ασκείται πάνω του.

‘όταν ο κρατούμενος δεν επικοινωνεί, πεθαίνει σαν ψάρι έξω από το νερό. Όταν οι πηγές που τρέφουν το πνεύμα και τις ιδέες του αποκοπούν και στερέψουν, η επαναστατική του πλευρά θα ξεριζωθεί’

*από εγχειρίδιο του τούρκικου υπουργείου δικαιοσύνης
για τη διαχείριση των φυλακών*

Περνώντας στο σήμερα, οι φυλακές, όπως και συνολικότερα οι μέθοδοι επιτήρησης, παρακολούθησης και ελέγχου, λαμβάνουν έναν όλο και πιο καθοριστικό ρόλο για την επιβολή του σύγχρονου ολοκληρωτισμού. Όσο εντείνεται το καθεστώς εκμετάλλευσης, καταστολής και ελέγχου, χτίζονται νέες φυλακές για τους αποκλεισμένους, αλλά και για εκείνους που εξεγείρονται. Ήδη από τη δεκαετία του ‘60 έχουν αναπτυχθεί και μελετηθεί πειράματα στις ΗΠΑ για τα ψυχολογικά αποτελέσματα που μπορεί να έχει η μέθοδος της απομόνωσης στους φυλακισμένους, ενώ από τη δεκαετία του ‘70 έχουν εφαρμοστεί τέτοια μοντέλα στη Γερμανία, τα λεγόμενα “λευκά κελιά”, για την εξόντωση των ανταρτών της RAF, και αργότερα στη Γαλλία ενάντια στους αντάρτες της Action Direct. Είναι χαρακτηριστική η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού των φυλακών τις δύο τελευταίες δεκαετίες, όπως χαρακτηριστικά συμβαίνει στις ΗΠΑ, αλλά και η ποιοτική σκλήρυνση των συνθηκών εγκλεισμού για πολιτικούς και για απείθαρχους κρατούμενους, όπως συμβαίνει με το καθεστώς απομόνωσης FIES στις φυλακές της Ισπανίας και τα λευκά κελιά που σήμερα υπάρχουν στον Κορυδαλλό και εκείνα που ετοιμάζονται στις φυλακές της Λάρισας. Όλα αυτά συμβαίνουν, ενώ δημόσια θα διατυμπανίζεται η “αποσυμφόρηση των παλιών φυλακών”, θα προβάλλονται οι “σύγχρονες κτιριακές εγκαταστάσεις”, θα εκθειάζονται τα “προχωρημένα συστήματα ηλεκτρονικής παρακολούθησης ως στοιχεία προόδου και βελτίωσης του συστήματος.

Παρά όλα αυτά η κίνηση για μεταρρύθμιση της φυλακής, για τον έλεγχο και τη λειτουργία της δεν είναι πρόσφατο φαινόμενο. Η ιστορία της φυλακής δηλώνει πως οι μεταρρυθμίσεις είναι συνυφασμένες με την ύπαρξη της και απαραίτητες για την αποτελεσματικότητά της, καθώς βρέθηκε από την αρχή συνδεδεμένη με μια σειρά από συμπληρωματικούς μηχανισμούς: έρευνες, αναρίθμητα μέτρα, βουλευματα, οδηγίες ή νόμοι, προγράμματα για να εξασφαλισθεί η λειτουργία της, πρότυπα για την υλική διευθέτησή της, αλλά και μια ολόκληρη στρατιά από επιτηρητές, γιατρούς, ψυχιάτρους, ψυχολόγους,

παιδαγωγούς. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι το θεμελιώδες βασανιστήριο που αντιπροσωπεύει ο θεσμός του εγκλεισμού-αυτό της στέρξης της ελευθερίας- να συνοδεύεται από καθημερινές πρακτικές εκμετάλλευσης, τιμωρίας και ταπείνωσης της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.'

Με βάση την εξελικτική πορεία των ποινών προκύπτουν αντιστοιχίες του παρελθόντος με τη σημερινή κατάσταση. Άραγε η διαπόμπευση των κατηγορούμενων από τα ΜΜΕ δεν έχει κάτι από το θεαματικό στοιχείο των βαρυποινιτών του παρελθόντος που περιφέρονταν ως δημόσιο θέαμα ανταλλάσσοντας βρισιές και προκλήσεις με τον όχλο? Η κλούβα δεν έχει αντικαταστήσει την αλυσίδα - πομπή των αλυσοδομένων καταδίκων? Η αρχιτεκτονική του πανοπτικού δεν έχει επεκταθεί μέσω των καμερών σε ολόκληρη την έκταση της κοινωνίας?

Η εξουσία γνωρίζει πότε να ανασύρει από το οπλοστάσιο της μεθόδους του μακρινού παρελθόντος. Πάντα βέβαια προσαρμοσμένες στην εποχή, συγκαλυμμένες και εμπλουτισμένες με όλα τα σύγχρονα μέσα που διαθέτει.

ΠΗΓΕΣ:

"Επιτήρηση και τιμωρία – Η γέννηση της φυλακής " του Μισέλ Φουκώ

ΚΑΠΟΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

*...Να πεθαίνεις κάθε μέρα,
να γεννιέσαι κάθε μέρα,
Η ανώτατη αρετή δεν είναι να'σαι ρεύτερος
Παρά να μάχεσαι για ελευθερία*

ΑΣΚΗΤΙΚΗ, ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ

Πέρα από τη δική μας θεώρηση πάνω στο ζήτημα των φυλακών και του εγκλησμού συνολικότερα, υπάρχουν και πάμπολλα στοιχεία από τους ίδιους τους «ειδικούς» του σωφρονιστικού συστήματος, διάφορους φορείς, ερευνητές αλλιά και φυλακισμένους που καταδείχνουν ποιο είναι το παρόν, το παρελθόν και το μέλλον όποιου μπήξει με τον απάνθρωπο μηχανισμό τιμωρίας που έχει κατασκευάσει το κράτος.

Σίγουρα η αναφορά εξουσιαστικών όρων όπως η στατιστική, η πλειοψηφία, οι φυλακισμένοι, εγκληματίες κτλ. αποτελεί ένα μειονέκτημα το οποίο όμως, όντας μέρος αυτής της πραγματικότητας, χρειάστηκε να χρησιμοποιηθεί χωρίς να είναι η δική μας οπτική των πραγμάτων.

Πολλές φορές ιστορικά αλλιά και στις ημέρες μας εξεγέρσεις ομήρων του κράτους έγιναν δίχως να αμφισβητείται ο θεσμός της φυλακής αυτός καθ'αυτός αλλιά για να επιτευχθούν καλύτερες συνθήκες κράτησης.

Ο αγώνας αυτός των κρατούμενων δεν μπορεί παρά να μας βρίσκει αλληλεγγύους γιατί εκείνοι μιλούν δεχόμενοι κάθε στιγμή της ομηρίας τους όλο το μένος του κατασταλτικού μηχανισμού στο ζενίθ του, παντελώς απροκάλυπτα, με νομικές αποφάσεις και δίχως να έχουν την δυνατότητα εναντίωσης σε αυτό.

Η επίθεση στους κατασταλτικούς μηχανισμούς του κράτους για εμάς είναι αυτονόητη, καθώς ο καπιταλισμός από τη φύση του παράγει ένα ολόκληρο πλέγμα σχέσεων οικονομικών και κοινωνικών που οδηγούν στην περιθωριοποίηση όποιων ομάδων ή ατόμων δεν βρίσκουν τον εαυτό τους σύμφωνο με αυτό, ή δεν έχουν τη δυνατότητα λόγω κάποιων συνθηκών να είναι μέρος του (μετανάστες, άνεργοι, εξαρτώμενοι από ουσίες κ.α.). Ομάδες ατόμων που βέβαια πάλη το ίδιο το σύστημα παράγει σύμφωνα με στερεότυπες παραδοχές για να χρησιμοποιήσει πρώτα και εφόσον πλείον δεν τους χρειάζεται, να περιθωριοποιήσει στο κοινωνικό συλλογικό.

ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Θεωρήσαμε λοιπόν με βάση όλη τα παραπάνω ότι η παράθεση κάποιων στοιχείων γύρω από την επιβίωση των εγκλειστών στα κολλαστήρια του κράτους δε θα μπορούσε να μη μας αφορά, ειδικά μετά τα γεγονότα των τελευταίων μηνών:

Στις 30.03.06 εκδηλώνεται πυρκαγιά στο κελί 80 της Άδ πτέρυγας των φυλακών Κορυδαλλίου. Τρεις άνθρωποι καίγονται, ένας τραυματίζεται σοβαρά και υποκύπτει στα τραύματά του στις 09.04.06. Νεκροί είναι οι: Στρουμπάκος Νικόλαος 44 ετών, Gireca Manau 38 ετών, Padurarau Farrel 34 ετών και Radu Nikolae 32 ετών. Όπως γνωστοποιείται αργότερα, οι τρεις που προέρχονταν από τη Ρουμανία ήταν απλήως υπόδοκοι στις φυλακές.

Με αφορμή αυτό το περιστατικό οι κρατούμενοι προχωρούν σε αποχή συσσιτίου από τις 31.03.06 και εκδίδουν κατάλογο με τα εξής αιτήματα:

1. Άμεση αποσυμφόρηση των φυλακών με αναστολή ποινών και νομοθετικές ρυθμίσεις για έκτακτη παραγραφή. Ειδικότερα για τις φυλακές Κορυδαλλίου έως δύο κρατούμενοι σε κάθε κελί.
2. Να μειωθεί στα 12 χρόνια το όριο εκτιθείσας ποινής για υφ'όρον απόληση σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης.
3. Να μειωθεί το ανώτατο όριο εκτιθείσας ποινής για την υφ'όρον απόληση στις υπόλοιπες περιπτώσεις από τα 15 στα 10 χρόνια, περιλαμβάνοντας και την ενεργοποίηση του χρόνου εργασίας (μεροκάματα).
4. Να καταργηθεί η διάταξη περί έκτισης των 4/5 της ποινής για τα κακουργήματα που αφορά και να καθιερωθεί και στις περιπτώσεις αυτές το όριο των 3/5.
5. Να σταματήσει η προσχηματική και καταχραστική απόρριψη των αιτημάτων αναστολής. Να χορηγείται η αναστολή σύμφωνα με το νόμο όταν οι κρατούμενοι έχουν εκτίσει τα προβλεπόμενα όρια ποινής (σήμερα 3/5 για τα κακουργήματα και 2/5 για τα πλημμελήματα).
6. Να χορηγούνται κανονικά οι άδειες, όταν οι κρατούμενοι το δικαιούνται.

7. Να σταματήσει η ανέγερση κλειστών φυλακών και να επεκταθούν οι αγροτικές και τα καταστήματα για εργασία.
8. Να σταματήσει το καθεστώς απομόνωσης των κρατούμενων που κατηγορούνται ως μέλη των Ε.Ο. 17Ν και Ε.Λ.Α.
9. Εργασία για όλους τους κρατούμενους. Να καθιερωθούν τα 45 ημερομίσθια και στις κλειστές φυλακές.
10. Να μειωθεί στους 12 μήνες το όριο προφυλάκισης σε όλες τις περιπτώσεις.
11. Να μπει φραγμός στην πρακτική των εύκολων προφυλακίσεων και των εξοντωτικών ποινών. Να πάψουν τα συμβούλια που αποφασίζουν ανά εξάμηνο για την παράταση της προφυλάκισης να αποτεθούν μια τυπική διαδικασία.
12. Πλήρης ιατροφαρμακευτική περίθαλψη για όλους τους κρατούμενους και ειδικά μέριμνα για τους χρήστες ναρκωτικών.

ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ, ΚΥΡΙΑΚΗ 02.04.06. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Την ίδια στιγμή ο κρατούμενος Γ. Καλιαιτζίδης καταγγέλει ότι δεν υπήρχαν μέτρα πυρόσβεσης και τη φωτιά έσβησαν κρατούμενοι. Σε όλα αυτά η διοίκηση απαντά με μεταγωγές 69 κρατούμενων και ξυλοδαρμούς

Ταραχές σημειώνονται και στις φυλακές Κέρκυρας καθώς και στις φυλακές Σταυράκι Ιωαννίνων, όπου οι 185 κρατούμενοι προχωρούν σε αποχή συσσιτίου για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης.

Στις 27.04.06 εξεγείρονται οι κρατούμενοι των φυλακών Τρικάλων με αφορμή τη μεταγωγή ενός κρατούμενου από τις φυλακές. Οι φυλακές Τρικάλων έχουν κατασκευαστεί για 120 κρατούμενους και αυτή τη στιγμή έχουν 327. Αιτήματα των κρατούμενων μεταξύ άλλων ήταν: Καλύτερες συνθήκες κράτησης, καλύτερο συσσίτιο, αποσυμφόρηση των φυλακών...

ΠΑΝΟ ΣΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ

«Στις ελληνικές φυλακές αυτή τη στιγμή βρίσκονται επίσημα 9.500 κρατούμενοι όταν υπάρχουν 5.500 θέσεις».

(Δηλώσεις Βουληγάρκη).

Αυτό μεταφράζεται κάπως έτσι: υπερδιπλάσιος αριθμός κρατούμενων σε κάποια κελιά, φυλάκιση μακριά από τον τόπο διαμονής, χειρότερηση των συνθηκών υγιεινής, μείωση του προσωπικού χώρου.

Οι ήψεις που προτάσσουν οι εκάστοτε κρατούντες της εξουσίας είναι οι ίδιες, ντυμένες κάθε φορά με άλλες ήξεις ώστε να καταφέρνουν να κρύβουν τη βιαιότητα που περιέχουν στη πράξη.

Δημιουργία κι άλλων φυλακών, πολλών φυλακών, ειδικών φυλακών, φυλακών μέσα στις φυλακές (καθεστώς απομόνωσης, FIES) , ιδιωτικών φυλακών, εξαγωγή ελληνικών φυλακών στην Αιβανία και ευρωπαϊκών φυλακών στην Αφρική.

Η απάντηση που δίνει η θεομοθετημένη αριστερά σε αυτά τα προβλήματα συσχετίζεται με τη μεταρρίθμηση των φυλακών, προτείνοντας ουσιαστικά ένα μοντέλο κοινωνικής φυλάκισης, ένα μοντέλο που όλο και περισσότερο θα μετατρέπει τον κόσμο γύρω μας σ' έναν κόσμο κλειστό, επιτηρούμενο,

παρακοιλουθούμενο. Ένας πλανήτης ρουφιάνων όπου ο καθένας θα είναι ο μπάτσος του διπλανού του. Χαρακτηριστικές είναι οι δηλώσεις του αναπηρωτή καθηγητή παν/μίου Πελλιοπονήσου Βασίλη Καρύδη (βλ. Ελευθεροτυπία, Φάκελος Σάββατο 29.04.06) : «...Γιατί όμως ένας θεσμός που παραβιάζει συστηματικά τα ανθρώπινα δικαιώματα και από τη φύση του δεν μεταρρυθμίζεται, να μην μπορεί να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από άλλες μορφές κοινωνικού ελέγχου; ...Γιατί λοιπόν να μη χρησιμοποιηθεί η ηλεκτρονική επιτήρηση ως κύρια μορφή περιορισμού της ελευθερίας και για τα σοβαρά εγκλήματα;»

Έτσι η δημιουργία του μοντέλου του κοινωνικού κρατούμενου θα αποτελέσει πλέον πραγματικότητα. Δε μπορεί η λύση στο πρόβλημα των φυλακών να αναζητείται στη δημιουργία μιας φυλακισμένης κοινωνίας.

Η φυλακή προέκυψε με τη σημερινή της μορφή τους τελευταίους δύο αιώνες, την εποχή δηλαδή της εδραίωσης του καπιταστικού μοντέλου ως ο τρόπος που λειτουργεί ο κόσμος. Το πρόβλημα δηλαδή έγκειται στην ίδια την ύπαρξη του καπιταλισμού και η μόνη απάντηση που μπορεί να δοθεί απέναντι σε αυτό είναι η επιθεση των κοινωνικών δομών του που διαιωνίζουν την ύπαρξη των κατασκευασμάτων του: κτίρια, νόμοι, μπάτσοι, δίκες κ.α..., όλων αυτών των κατασκευασμάτων εκ των οποίων απορρέει η ύπαρξη της φυλακής.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Ένα από τα βασικά αιτήματα των κρατούμενων στις εξεγέρσεις, απεργίες, αποχές ουσαιτίου, στάσεις, κ.α. είναι η βελτίωση των συνθηκών κράτησης. Αυτό συνεπάγεται στις άθλιες συνθήκες υγιεινής, στην παντελή έλλειψη ψυχαγωγίας, στην έλλειψη προγραμμάτων κατάρτισης και επανένταξης των κρατούμενων. Για τους φυλακισμένους που είναι εξαρτημένοι από ουσίες δεν υπάρχουν προγράμματα αποτοξίνωσης. Οι κρατούμενοι για υποθέσεις που αφορούν τους νόμους περί «ναρκωτικών» αποτελούν την πλειονότητα των εγκλειστών στην επικράτεια της Ε.Ε.

Στην υφισταμένη σημερινή πραγματικότητα ο όρος «σωφρονιστικό κατάστημα» μπορεί να χρησιμοποιηθεί μονάχα κατ' ευφημισμό. Ουσιαστικά η φυλακή έχει μετατραπεί σε μια βιομηχανία εξόντωσης των ακρήστων, στο παραγωγικό σύστημα, στρωμάτων της κοινωνίας. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι ο δείκτης φυλάκισης ακολουθεί τους δείκτες ανεργίας, ανεξάρτητα από τις διακυμάνσεις της χαρακτηριζόμενης ως «εγκληματικότητα».

Ο ρόλος και η διαιώνιση της επιχείρησης φυλακή βασίζεται στη δημιουργία κοινωνικής άμυνας απέναντι σε έναν εσωτερικό εχθρό που τηρεί στερεότυπες προϋποθέσεις. Αυξάνεται έτσι, μέσα από καλοστημένους προπαγανδιστικούς μηχανισμούς (Μ.Μ.Ε.), το αίσθημα ανασφάλειας στην κοινωνία, προκαλώντας και δικαιολογώντας την απαίτηση για αυστηρότερες ποινές και για περισσότερη επιτήρηση, αστυνομία, έλεγχο.

Η βιαιότητα που απορρέει από το καπιταλιστικό σύστημα δικαιολογεί την ύπαρξη της με το διάχυτο, πρωτόγονο αίσθημα φόβου απέναντι στην ανασφάλεια που

προκαλεί.

Πλέον, ο άνθρωπος «εγκλημάτιας» δε δικάζεται και τιμωρείται σαν ατομικότητα, τα κίνητρα που τον οδηγούν στη συγκεκριμένη πράξη, τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή είναι αδιάφορα για τους πανίσχυρους δικαστές, κριτές και τιμωρούς του. Η πράξη είναι αυτή που είναι ποινικοποιημένη και η δημοκρατία έχει συμπεριλάβει στο νομοθετικό οπλοστάσιό της ως ποινική, κάθε πράξη που ξεφεύγει από τον έλεγχό της και αποτελεί ενδεχόμενη απειλή για την κυριαρχία της.

Το κράτος δικαίου, βασιζόμενο πάνω στο πρόσχημα ότι όλοι είναι ίσοι απέναντι στο νόμο καθιστά την πράξη πάνω από τον άνθρωπο, να στέκει κάπου εκεί ψηλά σαν αυταπαδόεικτη αλήθεια, και τα υποκείμενα, τα άτομα να υποκύπτουν σε αυτήν και για αυτό να πρέπει να τιμωρηθούν. Δεν είναι οι κοινωνικές συνθήκες εκείνες που οδηγούν ένα άτομο να διαπράξει αυτό που η εξουσία ορίζει ως «έγκλημα», αλήθια φύση του εγκλημάτια είναι τέτοια που εύκολα υποκύπτει σε ποινικές πράξεις.

Τα παραπάνω αποτελούν την ιδεολογικοποίηση που προφασίζεται η δημοκρατία για να καλύψει τη στυγνή, επιχειρηματική και οικονομικά άκρως ωφέλιμη, επιχείρηση φυλακή.

Συμπερασματικά δε μπορεί να θεωρείται τυχαία η αδιαφορία για τον «σωφρονισμό» και την «επανένταξη» των κρατούμενων. Μια έρευνα του πανεπιστημίου Αθηνών πάνω σε ανήλικους κρατούμενους από το 1993-1999/2000 έδειξε ότι μόνο το 1/5 εκ αυτών δε ξαναπήγε φυλακή μετά από την πρώτη αποφυλάκισή τους.

Όσο αφορά τις συνθήκες υγιεινής, μπορούν να χαρακτηριστούν μονάχα ως εξοντωτικές. Σε πολλές φυλακές δεν υπάρχει μόνιμο ιατρικό προσωπικό, ενώ για να οδηγηθεί κάποιος στο νοσοκομείο πρέπει να περάσει από ένα γραφειοκρατικό γολγοθά. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα παθήσεις που εύκολα αντιμετωπίζονται ή θεραπεύονται, όπως γαστρεντερολογικές διαταραχές, δερματικές παθήσεις, προβλήματα χρόνιων αρρώστων και λοιμώξεις να επιβαρύνουν επιπλέον τους κρατούμενους.

Στο ζήτημα της ψυχικής τους υγείας υπάρχει παντελής έλλειψη κάθε μέριμνας και φροντίδας.

Ο κόσμος της παραγωγής και της κατανάλωσης εξοντώνει, κερδίζοντας εκείνους που δε μπορεί αλλιώς να χρησιμοποιήσει.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Το τελευταίο βήμα σε όλη αυτή τη ξευτελιστική διαδικασία πολλές φορές είναι ο θάνατος. Άλλωτε από ασθένειες, άλλωτε με την μορφή της «αυτοκτονίας», ή των «ατυχημάτων».

Από το 1981-1990 πέθαναν 191 κρατούμενοι, ενώ από το 1991-2000 306 άτομα. Ο δείκτης αυτοκτονιών μέσα στα κάγκελα είναι 27 φορές μεγαλύτερος από ότι έξω από αυτά. Δεν υπάρχει καμία πρόληψη, καμία υποδομή για τους ανθρώπους αυτούς που δεν αντέχουν να βιώνουν όλο το μένος των κατασταλητικών μηχανισμών στη σάρκα τους. Οι θάνατοι από άγνωστα αίτια αποτελούν τα 2/3 των θανάτων στη φυλακή, ενώ το 64,6 % των νεκρών στον Κορυδαλλό ήταν υπόδικοι.

Τρομακτικό να μιλάμε με αριθμούς όταν αυτοί καλύπτουν ανθρώπους και προσωπικές ιστορίες, ατομικότητες. Σαν σύστημα εξόντωσης η φυλακή σίγουρα επιτελεί το στόχο της.

Κάθε θάνατος κρατουμένου στο κελί του, κάθε θάνατος μετά από αποφυλάκιση και αποτυχία «επανένταξης», κάθε νεκρός μετά από προφυλάκιση είναι θάνατος στα χέρια του κράτους. Είναι κρατική δολοφονία. Είναι φωνές που ζητούν εκδίκηση. Ζητούν την καταστροφή του σάπιου αυτού κόσμου.

ΕΝ ΚΑΤΑΚΛΕΙΣΤΑΙ

Όλα τα παραπάνω αποτελούν την πραγματικότητα που βιώνουν κάθε στιγμή οι έγκλειστοι στα κολαστήρια που αποκαλούνται «σωφρονιστικά καταστήματα». Όλα αυτά και πολλά ακόμη που δεν γνωρίζουμε και μάλλον δεν θα μάθουμε ποτέ.

Όταν η εξουσία αποτυγχάνει να επιβάλει την ταύτιση των νόμων που θεσπίζει με το κοινωνικό δίκαιο αυτή είναι η απάντησή της.

Σε καθημερινή βάση αυτό για εμάς συνίσταται την αλληλεγγύη στον αγώνα των κρατουμένων στη δική μας καθημερινή εναντίωση σε όλες τις μορφές εγκλεισμού, επιτήρησης και ελέγχου, στην επίθεση στις υ π ά ρ χ ο υ σ ε ς κατασταλτικές δομές. Θα μαχόμαστε στο πλευρό των κρατουμένων, εκεί είναι η θέση μας γιατί άηλωστε ό,τι αγαπήσαμε σε αυτόν τον κόσμο ήταν πάντοτε εναντίον του...

ΦΥΛΑΚΟ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ**ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ, ΛΟΓΟΙ, ΣΤΟΧΟΙ, ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ**

Σε ένα κόσμο που η ιδιωτική πρωτοβουλία έχει θεοποιηθεί, το σωφρονιστικό σύστημα δεν θα μπορούσε να μείνει εκτός της ακτίνας δράσης της. Η αυξημένη παραβατικότητα μαζί με την διαχειριστική ανεπάρκεια του Δημόσιου τομέα γέννησαν την “ανάγκη” των ιδιωτικών φυλακών. Αυτές θεωρούνται πλέον, από πολλούς στις ΗΠΑ, πανάκεια για τα προβλήματα που δημιουργεί ο υπερπληθυσμός στα σωφρονιστικά ιδρύματα.

Οι αναίτιες προσαγωγές, οι αθρόες συλλήψεις, η καταχώριση ως υπόπτων όσων παρεκκλίνουν από την κυρίαρχη συμπεριφορά, η σκληρή αντιμετώπιση της παραβατικότητας των μεταναστών, των νέων, ακόμα και παιδιών, αποτελούν τη μέθοδο που εφαρμόστηκε στις ΗΠΑ και ιδιαίτερα στη Ν. Υόρκη και κωδικοποιήθηκε ως πολιτική της «μηδενικής ανοχής» απέναντι στην εγκληματικότητα. Η πολιτική αυτή διαφημίστηκε ως θαυματουργό φάρμακο για την ανερχόμενη εγκληματικότητα των μεγαλουπόλεων που πραγματοποιήθηκε στην Νέα Υόρκη από τον τότε δήμαρχο Ρούντολφ Τζουλιάνι και τον αστυνομικό διευθυντή Γουίλιαμ Μπράτον.

Ουσιαστικά αυτό που κάνει η πολιτική της «μηδενικής ανοχής» δεν είναι παρά η δημιουργία μιας ψεύτικης καθοδηγητικής εικόνας των πόλεων. Με αυτά όμως τα μέτρα, οι αρχές ενισχύουν το αίσθημα ασφάλειας των μεσαίων τάξεων, αλλά δεν λύνουν κανένα πρόβλημα.

Ακόμα και η ΒΚΑ, η ομοσπονδιακή αστυνομία της Γερμανίας, υποχρεώθηκε στα μέσα του 2000 να ομολογήσει ότι «επρόκειτο για μια μέθοδο κατασταλτικής πολιτικής που κέρδισε προσωρινά το διεθνές ενδιαφέρον, αλλά ήταν λήθος να θεωρηθεί αποτελεσματικό μέσο για τη μείωση της εγκληματικότητας». Το μόνο που συνέβη στις ΗΠΑ ήταν να αυξηθεί ο αριθμός των φυλακισμένων μέσα σε 20 χρόνια κατά 300% και να πολλαπλασιαστούν οι ιδιωτικές φυλακές.

Με δυσκολία κρύβουν οι προπαγανδιστές της μηδενικής ανοχής ότι στο βάθος κρύβεται μια νέα πολύ προσοδοφόρα βιομηχανία, ο κλάδος της «ασφάλειας», που προμηθεύει αστυνομίες αλλά και ιδιώτες με όλο και πιο εξειδικευμένα και δαπανηρά μέσα. Φυσικά και οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές της εφαρμοσμένης θεωρίας έχουν πλουτίσει από την υιοθέτησή της.

Ξεκίνησαν στην περίοδο του Ronald Reagan αλλά αναπτύχθηκαν ιδιαίτερα κατά την διάρκεια της διακυβέρνησης Clinton. Το σκεπτικό για την δημιουργία και την ενίσχυσή τους είναι απλό και κλασικά νεοφιλελεύθερο: μια ιδιωτική επιχείρηση μπορεί να κάνει αποδοτικότερα και φθηνότερα την ίδια δουλειά απ’ ότι μια κρατική υπηρεσία. Σήμερα, οι μισές Πολιτείες των ΗΠΑ χρησιμοποιούν ιδιωτικές φυλακές στις οποίες είναι έγκλειστοι δεκάδες χιλιάδες κρατούμενοι.

Η μεγαλύτερη εταιρεία ιδιωτικών φυλακών είναι η Wackenhut η μετοχή της οποίας

ήταν, πριν δυο χρόνια, η τρίτη πιο κερδοφόρα μετοχή στη Γούωλι Στρήτ.

Οι ιδιωτικές φυλακές πληρώνονται από το κράτος με το κεφάλι και γι' αυτό κρατάνε περισσότερο χρόνο τους φυλακισμένους. Εταιρίες όπως η Wackenhut πιέζουν για επί το αυστηρότερο αλληλαγή της νομοθεσίας καθώς και για το κτίσιμο νέων φυλακών. Επί πλῆσον, ένα μέρος των κρατουμένων δουλεύει. Είναι ένα φθινό εργατικό δυναμικό χωρίς δικαιώματα.

ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Στην Αγγλία και στην Αμερική οι ιδιωτικές φυλακές επιχορηγούνται για κάθε "κεφάλι" που κρατούν», ανέφερε χαρακτηριστικά ο θανάσης Μαραγκούλιας, σωφρονιστικός φύλακας επί 20 συναπτά έτη στις φυλακές Κορυδαλλίου και επί 18 χρόνια συνδικαλιστής.

Σύμφωνα με το αμερικάνικο πρότυπο, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις μπορούν να αναλάβουν την λειτουργία μιας κρατικής ή Πολιτειακής φυλακής, ή μπορούν να χτίσουν τα δικά τους κρατητήρια στα οποία το κράτος στέλνει καταδικασθέντες. Το καθημερινό ενόικιο ανά κρατούμενο κυμαίνεται στα 25 - 60 δολάρια (7.000 - 17.000 δραχμές), που είναι σημαντικά χαμηλότερο απ' ότι το κατά κεφαλήν κόστος στις δημόσιες φυλακές. Πέρα από αυτό η Πολιτεία παίρνει το ενόικιο αν τα κτίσματα των φυλακών είναι δικά της και η επαρχία που φιλοξενεί μια ιδιωτική φυλακή παίρνει καθημερινά περί τις 500 δραχμές ανά κρατούμενο. Όλοι είναι κερδισμένοι, πλην ίσως των δεσμοφυλάκων τις ιδιωτικές φυλακές που κερδίζουν λιγότερα από τους συναδέλφους τους στα κρατικά ιδρύματα και φυσικά δεν μπορούν να συνδικαλιστούν γιατί η εταιρεία το απαγορεύει...

Τα οικονομικά των ιδιωτικών φυλακών λειτουργούν όπως των ξενοδοχείων. Όσο μεγαλύτερη πληρότητα έχει μια ιδιωτική φυλακή τόσο περισσότερα κέρδη αποκομίζει. Για τον λόγο αυτό έχει αναπτυχθεί μια νέα ειδικότητα στην αγορά του σωφρονισμού, ο «μεσάζων φυλακισμένων». Δουλειά του είναι να βρίσκει Πολιτείες οι οποίες θέλουν να εξάγουν κρατούμενους και ιδιωτικές φυλακές που δεν έχουν πληρότητα. Οι μεσάζοντες αυτοί κερδίζουν 2,5 - 5,5 δολάρια ανά κρατούμενο που θα στείλουν στην ιδιωτική φυλακή.

Όσο για τη μεταφορά των κρατουμένων από την Πολιτεία στην οποία έχουν καταδικαστεί στην Πολιτεία όπου θα εκτίσουν την ποινή τους, δηλαδή στην Πολιτεία η οποία θα έχει 'κενή θέση', τα πράγματα είναι λιγότερο "τέλειοποιημένα".

Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '90 αυτό ήταν δουλειά των αστυνομικών. Τώρα ιδιωτικές επιχειρήσεις «εξειδικεύονται» στην μεταφορά κρατουμένων και έχουν το μισό κόστος απ' ότι οι «κρατικές αποστολές». Η ελαχιστοποίηση του κόστους οφείλεται στο χαμηλή αμειβόμενο και χαμηλή εξειδικευμένο προσωπικό που χρησιμοποιούν και στο γεγονός ότι μαζεύουν κρατούμενους από πολλές πολιτείες για την ίδια φυλακή. Οι φυλακισμένοι μπορεί να περάσουν μέχρι ενάμισο μήνα στο δρόμο στριμωγμένοι σε άθλια φορτηγά αυτοκίνητα, μέχρι να φτάσουν στον προορισμό τους. «Η μεταφορά γελαδιών ελέγχεται αυστηρότερα από το κράτος»,

αχοιιάζει χαρακτηριστικά ο δημοσιογράφος Eric Schlosser στο Atlantic Monthly.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Τέσσερις επιχειρήσεις κυριαρχούν στην αγορά των ιδιωτικών φυλακών. Η Bobby Ross Group του Τέξας, ξεκίνησε το 1993 από ένα πρώην σερίφη και μεσάζοντα κρατουμένων. Έχει επτά φυλακές στο Τέξας και μία στην Γεωργία, ενώ κρατά φυλακισμένους από 6 άλλες Πολιτείες.

Το 1996 σε μια φυλακή του Τέξας ξέσπασαν ταραχές για την ποιότητα του φαγητού. Οι φρουροί διατάχθηκαν να χρησιμοποιήσουν πραγματικά πυρά. Μετά από αυτό η Πολιτεία της Μοντάνα, που είχε δικούς της κρατουμένους, έκανε έρευνα για τις συνθήκες διαβίωσης των φυλακισμένων. Οι επιθεωρητές ανακάλυψαν ότι οι κρατούμενοι πεινούσαν και ότι περίμεναν μέρες για να δουν γιατρό. Η Πολιτεία ακύρωσε το συμβόλαιο με την Bobby Ross Group.

Παρά τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης η εταιρεία έπαιρνε «καλό βαθμό» από τους επιθεωρητές του Τέξας. Τον περασμένο Οκτώβριο ένας επιθεωρητής αναγκάστηκε να αποκαλύψει ότι πέρα από την εργασία του στην Πολιτεία, ήταν και «εξωτερικός σύμβουλος» της Bobby Ross Group με μισθό 12 εκατ. δρχ. τον χρόνο.

Ο πρόεδρος της τρίτης μεγαλύτερης επιχείρησης ιδιωτικών φυλακών, της U.S. Corrections Corporation, πέρασε 15 μήνες σε κρατικές φυλακές γιατί «ήδωνε» αξιωματούχους της Πολιτείας Kentucky, ώστε να παίρνει κρατούμενους από την συγκεκριμένη Πολιτεία. Πάνω σε αυτό, είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί ότι οι δεσμοφύλακες της εταιρείας χρησιμοποιούν τους κρατούμενους για να κάνουν δικές τους δουλειές, όπως επισκευές κτιρίων, ελαιοχρωματισμούς κ.λπ., κάτι που αποκαλύφθηκε λίγους μήνες μετά το παραπάνω σκάνδαλο.

Η Wackenhut Corrections (δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία φυλακών) είναι θυγατρική της εταιρείας security Wackenhut. Η μητρική της εταιρεία έχει στενούς δεσμούς με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση και αναλαμβάνει «μεγάλες δουλειές», μέχρι και φύλαξη πυρηνικών όπλων! Ωστόσο, υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι η Wackenhut στην ουσία είναι βιτρίνα της CIA, κάτι που ο ιδρυτής της διαψεύδει συνεχώς. Γεγονός πάντως είναι πως η εταιρεία διατηρεί την μεγαλύτερη ιδιωτική συλλογή στοιχείων για «ανατρεπτικά στοιχεία» (έχει φακελωμένους περί τα 3 εκατ. αμερικανούς) και έχει αναλάβει πολλές απεργοσπαστικές επιχειρήσεις στις Η.Π.Α., μέχρι και επιχειρήσεις καταπολέμησης της τρομοκρατίας! Ο ετήσιος τζίρος της Wackenhut είναι 280 δις δραχμές και τα γραφεία της έχουν επεκταθεί σε 50 χώρες. Από το διοικητικό της συμβούλιο έχουν περάσει όλα τα “μεγάλα μυαλά” των υπηρεσιών ασφάλειας των Η.Π.Α.: αρχηγοί του F.B.I., της CIA, ο πρώην αρχηγός της DIA, ένας πρώην υπουργός Δικαιοσύνης, μέχρι και ο διοικητής του σώματος των Πεζοναυτών. Η Wackenhut Corrections είναι η πρώτη επιχείρηση που επέκτεινε τις δραστηριότητές της στο εξωτερικό και σήμερα έχει οκτώ φυλακές εκτός των Η.Π.Α., από τις οποίες οι έξι βρίσκονται στην Αυστραλία και δύο στην Μεγάλη Βρετανία. Σήμερα βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση της Νοτίου Αφρικής για να επεκτείνει τις δραστηριότητές της και εκεί.

Ο ιδιοκτήτης της μεγαλύτερης επιχείρησης φυλακών Thomas W. Beasley δεν δίστασε να δηλώσει στο περιοδικό Inc. για τη δουλειά του ότι: «Είναι σαν να πουλάς αυτοκίνητα, γη ή χάλμπουργκερ», Η Corrections Corporation of America το 1985 έκανε μια εκπληκτική προσφορά στην Πολιτεία του Tennessee. Ζήτησε να αγοράσει όλες τις φυλακές έναντι 70 δισεκατομμυρίων δραχμών. Ο κυβερνήτης της Πολιτείας Lamar Alexander τάχθηκε ενθουσιωδώς υπέρ της πώλησης, ενώ αργότερα αποκαλύφθηκε ότι η επιλογή κάθε άθλιο παρά ανιδιοτελής ήταν καθώς η σύζυγός του είχε το 1,5% της εταιρίας.

Η αγορά απέτυχε γιατί η Δημοκρατική πλειοψηφία της Πολιτειακής Βουλής αντέδρασε, αλλιώς και γιατί μπήκε στην μέση η Wackenhut Corrections που προσέλαβε ένα πρώην Γερουσιαστή της Πολιτείας. Με τελικό αποτέλεσμα, μετά από χρόνια διαβουλεύσεων η Πολιτεία να αποφασίσει να ιδιωτικοποιήσει το 70% των φυλακών της.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΥΛΑΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΝΕΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ

Την πρόβλεψη - επί της ουσίας ήδη συζητείται και σε επίπεδο υπουργείου - ότι μελλοντικά η Ελλάδα θα υποχρεωθεί να ακολουθήσει το μοντέλο που ήδη εφαρμόζεται σε Βρετανία και Αμερική, με τις φυλακές να τελούν υπό ιδιωτικό καθεστώς, εξέφρασαν εκπρόσωποι της Ο.Σ.Υ. (Ομοσπονδία Σωφρονιστικών Υπαλλήλων).

Μάλιστα, αποκάλυψαν ότι σε συνάντηση που είχε η Ομοσπονδία στις αρχές Μαρτίου με τον υπουργό Δικαιοσύνης κ. Αναστάσιο Παπαληγούρα, ο τελευταίος τους ανέφερε ότι η διαδικασία ανέγερσης ενός νέου σωφρονιστικού καταστήματος από το κράτος είναι ασύμφορη και σε κόστος και σε χρόνο, αφήνοντας να εννοηθεί, εμμέσως πλην σαφώς, ότι πιο συμφέρουσα είναι η λύση της ιδιωτικής επένδυσης. Όπως επισημαίνουν, έχει γίνει πλέον σαφές ότι οι φυλακές από τώρα και στο εξής θα κατασκευάζονται με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.

«Οι φυλακές θα πάνε σε ιδιωτικό καθεστώς. Ο ιδιώτης θα βάζει τα χρήματα, θα χτίζει τη φυλακή, και το κράτος θα καταβάλλει ενοίκιο για τη χρήση της. Το επόμενο στάδιο, βεβαίως, θα είναι αυτό που ήδη εφαρμόζεται στην Αμερική. Το κράτος κάποια στιγμή θα σταματήσει μέσω εμού να κάνει το φύλακα. Θα λήξει στον ιδιώτη: "Αυτός ο κρατούμενος είναι επικίνδυνος. Σου δίνω 50.000 ευρώ ετησίως για τη φύλαξή του. Αν όμως αποδράσει, θα πληρώσεις ποινική ρήτρα 150.000 ευρώ"» δήλωσε μέλος του Ο.Σ.Υ. *“Ιδιωτικές φυλακές, νοσοκομεία και σχολεία θα μπορούν να κατασκευάζονται στο μέλλον, με σκοπό τη μίσθωσή τους στο Δημόσιο”*, είχε δηλώσει ο υφυπουργός Οικονομίας Χρήστος Πάχτας στις 21 Μαρτίου του 2002.

Σε νομοσχέδιο του υπουργείου Οικονομίας για τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) που κατατέθηκε στις 12 Μαΐου στη Βουλή, μία σειρά από υπηρεσίες και έργα του δημόσιου τομέα θα ανατίθενται στο εξής σε ιδιώτες. Θα υπάρχουν όμως περιορισμοί ως προς το αντικείμενο των συμπράξεων στις δραστηριότητες που σύμφωνα με το Σύνταγμα ανήκουν στη δημόσια εξουσία,

δηλαδή έννομη τάξη, εθνική άμυνα, απονομή δικαιοσύνης και ευθύνων σωφρονισμού. Με άλλα λόγια δεν θα ιδιωτικοποιηθούν η Αστυνομία, ο Στρατός, η Δικαιοσύνη και οι φυλακές (παρότι τα κτίρια στα οποία στεγάζονται οι συγκεκριμένες υπηρεσίες θα μπορούν να κατασκευάζονται από ιδιώτες).

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΒΛΕΨΕΙΣ

Ο εκπρόσωπος της Ομοσπονδίας Κώστας Αναστασίου, ο οποίος υπηρετεί στις φυλακές των Διαβατών, στη βόρεια Ελλάδα, επισημαίνει ότι οι νέες φυλακές Τρικάλων αποτελούν ένα πρώτο δείγμα του νέου μοντέλου σωφρονιστικών καταστημάτων που προβλέπονται στη χώρα μας.

Το μοντέλο αυτό περιγράφεται ως πραγματικά υψίστης ασφαλείας, σε βαθμό που η σκέψη απόδρασης ούτε καν περνάει από το μυαλό του εγκλειστού, αλλά και με τρομακτικές επιπτώσεις στην ψυχολογία κρατουμένων και σωφρονιστικών υπαλλήλων.

Αντιπροσωπία της διοίκησης της Ομοσπονδίας επισκέφτηκε τις νέες φυλακές Τρικάλων. Κλειστοφοβία ένωσε ο ένας, ενώ στο κελί του θα προτιμούσε να παραμένει ο δεύτερος παρά να βγαίνει στο προαύλιο...

«Κανείς σήμερα στην Ελλάδα δε θεωρεί τις φυλακές ως παραγωγική επένδυση. Σας κάνω λοιπόν πρόβλεψη ότι μελλοντικά οι φυλακές θα υπαχθούν υπό ιδιωτικό καθεστώς. Θα ακοιουθήσουμε, δηλαδή, το μοντέλο που ήδη εφαρμόζεται σε Αγγλία και Αμερική» δήλωσε ο Κώστας Αναστασίου.

Μέσα σε μία πενταετία ο αριθμός των κρατουμένων στην Ελλάδα έχει διπλασιαστεί. Από 5.800, σήμερα έχουν φτάσει στους 10.300. Στον Κορυδαλλό κρατούνται 2.300 κρατούμενοι, αν και η χωρητικότητα είναι 800. Στα Διαβάτα οι κρατούμενοι μένουν δέκα-δέκα στα κελιά. Στα Γιάννενα "πάχτωσαν" τις τουαλέτες και τις έκαναν κελιά. Στα Χανιά οι υπάλληλοι είναι αδύνατο να μπουν μέσα για καταμέτρηση, το ίδιο και στη Νεάπολη, στον νομό Λασιθίου.

ΠΗΓΕΣ:

www.cretetv.gr

www.ydt.gr

www.medium.gr

www.bhc.gr

www.parliament.gr

ΟΥΤΕ “ΠΟΙΝΙΚΟΙ” ΟΥΤΕ “ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ”...

Ο χαρακτηρισμός ενός κρατούμενου ως πολιτικού δεν αποτελεί ένα διαχωριστικό προσδιορισμό μέσα στο περιβάλλον της φυλακής. Δείχνει την ιδιαιτερότητα ενός κρατούμενου που ρίσκαρε την ελευθερία του προσπαθώντας είτε να δημιουργήσει είτε να αξιοποιήσει κοινωνικές συνθήκες μέσα από ένα γενικότερο επαναστατικό σκεπτικό και σχέδιο.

Οι άνθρωποι που χαρακτηρίστηκαν ως τέτοιοι ήταν αυτοί που πολλές φορές στο παρελθόν έφεραν σε επαφή τα όποια κινήματα με τις συνθήκες εγκλεισμού στα σύγχρονα κολαστήρια που ονομάζονται φυλακές και αποτέλεσαν σημεία αναφοράς σε αγώνες μέσα και έξω από αυτές.

Πολιτικοί κρατούμενοι είναι εκείνοι που με αξιοπρέπεια υπερασπίστηκαν τις πράξεις ή τις ιδέες τους και μέσα από τα κάγκελα της φυλακής. Δρώντας σαν επαναστάτες όντας σε καθεστώς «ελευθερίας» διαχειρίζονται την ομηρία τους σαν αιχμή του πολέμου που έτσι κι αλλιώς ήταν συμμετοχοί. Οι κρατούμενοι αγωνιστές αποτελούν άλλη μια εστία έντασης και όξυνσης ενός αγώνα που θα διαπράττεται μέχρι την οριστική αποφυλάκισή τους, δηλαδή μέχρι την καταστροφή των φυλακών και του κράτους.

Προς την κατεύθυνση αυτή κινείται και η αλληλεγγύη. Όχι ανθρωπιστικά ή με την διάθεση του όποιου κινήματος να βρει τους σύγχρονους ήρωές του αλλά έμπρακτα και επαναστατικά. Με μόνη προοπτική αυτή της αξιοπρέπειας οι αλληλεγγυοί δεν γλιφούν και δεν παρακαλάνε για τους φυλακισμένους συντρόφους, αλλά βρίσκονται σαν συνοδοιπόροι ή συνειστές εκεί που η δράση συναντά την ύπαρξη, εκεί που όλα συνεχίζονται.

Το ελληνικό κράτος δρώντας σε ένα γεωγραφικό χώρο με έντονη και βαθιά ιστορία έχει φυλακίσει και βασανίσει χιλιάδες αντιφρονούντες. Τα τελευταία χρόνια είναι δεκάδες οι περιπτώσεις αγωνιστών, κυρίως αναρχικών, που φυλακίστηκαν είτε εξαιτίας των πρακτικών τους είτε εξαιτίας των ιδεών τους. Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελούν οι κρατούμενοι των επαναστατικών οργανώσεων 17N και ΕΛΑ, οι οποίοι έχοντας αποτελέσει για πολλά χρόνια το αντίβαρο στην κρατική βία, μετά την σύλληψη μελών τους θα δεχθούν την εκδικητικότητα και την μανία των δημοκρατών σε όλο τους το μεγαλείο. Ειδικές συνθήκες κράτησης που περιλάμβαναν απομόνωση από τους άλλους κρατούμενους, κελιά κλουβιά και μακροχρόνια κάθειρξη, τους περίμεναν μετά την σύλληψή τους. Αφού έχει εξασφαλιστεί η σωματική, έρχεται και η ιδεολογική απαξίωση.

Η τηλεόραση θα αναλάβει να ακτινοβολήσει στα μάτια των υπηκόων πληροφορίες για ζάμπλουτους επαναστάτες, αρχηγούς, υπαρχηγούς και πράκτορες.

Η αναφορά στους κοινωνικούς κρατούμενους δεν λειτουργεί με σεκταριστικές διαθέσεις ανάμεσα στους φυλακισμένους. Ο μεγαλύτερος εγκληματίας είναι το κράτος και ένα από τα πιο νοσηρά δημιουργήματά του είναι η φυλακή. Ο αγώνας ενάντια σε αυτή δεν αποτελεί ούτε φορτίο ούτε προνόμιο των λίγων. Η οικειοποίηση του αγώνα των φυλακισμένων θα αναδείξει όχι μόνο λογικές και πρακτικές για την επανάσταση, αλλά θα κληθεί να φωνάξει ότι η πλειοψηφία των εγκλημάτων είναι πολιτικά και να αναδείξει άλλη μια πρακτική σαν απορρυθμιστικό παράγοντα της κοινωνίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΕΡΟΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΕΡΟΣΧΕΔΙΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
2006

πρωτοβουλία ατόμων απο την
κατάληψη Terra Incognita

